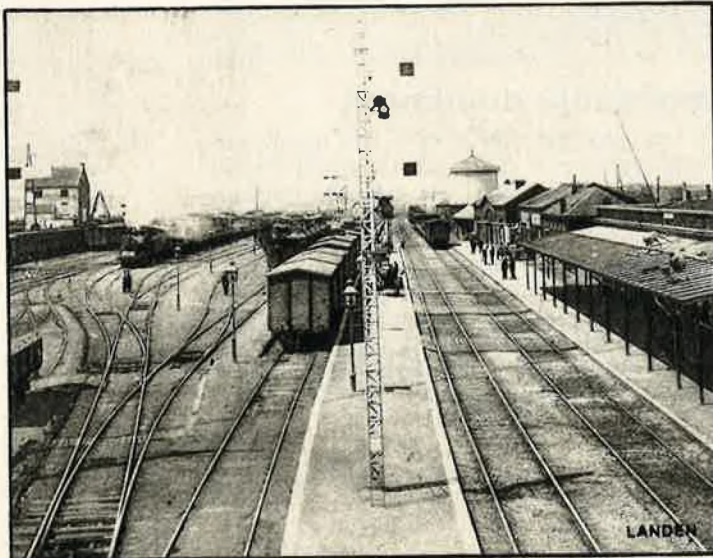
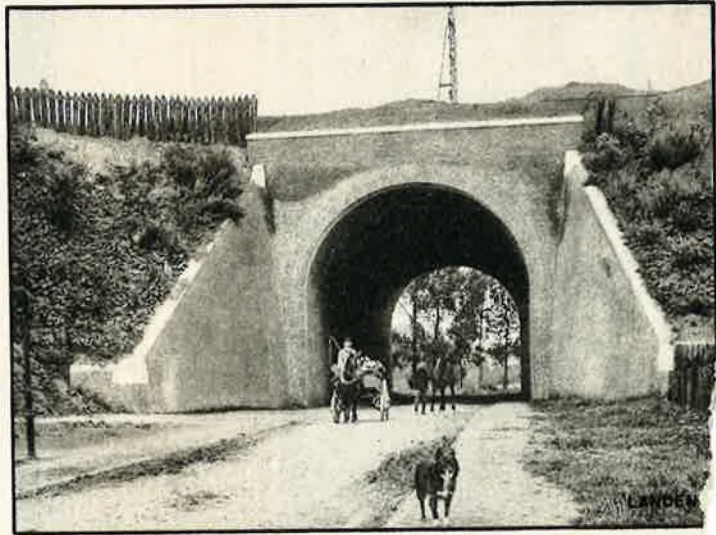

2

de eerste trein in limburg

door I. sterken

sint-truiden : here we come !

Dat de plechtige opening van de spoorbaan Landen - St.-Truiden ook op nationaal vlak in de kijker stond, kunnen wij thans nog meten aan de omvang van de verslagen welke de Brusselse kranten er destijds aan wijdden. Wij hebben deze « reportages in de dop » — want de journalistiek heeft sedertdien eveneens een eind weg afgelegd — opgezocht in de ochtendeditie van « L'Indépendant » van woensdag 6 oktober 1839 en in « L'Observateur ».

Wij zullen deze verslagen of gebruikte fragmenten dan ook zo getrouw mogelijk vertalen, om de lezer meteen een juist beeld te geven van de sfeer en de mentaliteit van die tijd. Wij moeten hierbij niet vergeten, dat Limburg nauwelijks twee maanden voordien op het altaar van de Belgische onafhankelijkheid een groot deel van zijn territorium aan Holland had moeten offeren.

« Verleden zondag om 10 uur, zo schrijft « L'Indépendant », heeft een speciaal konvooi het station van Brussel verlaten. Het heeft nadien even halt gehouden aan de barreel van de Lakenersteenweg, waar enkele minuten later van uit het Kasteel van Laken de koning aankwam. Hij nodigde in zijn berline de ministers van Binnen- en Buitenlandse Zaken uit, de h. Masui, directeur van de Spoorwegen in exploitatie. De grootmaarschalk van het Hof nam plaats in de volgende berline, samen met de heer Teichmann, inspekteur-generaal van Bruggen en Wegen, en generaal Nijpels, vleugeladjutant van de koning. Het konvooi is gestopt te Tienen, waar de hofkoetsen, die de dag voordien reeds waren vertrokken, Zijne Majesteit opwachten. De koning liet de beide ministers en de grootmaarschalk in zijn rijtuig stappen en vertrok met hen langs de gewone weg naar St.-Truiden...

« Om 14.30 u. verliet het konvooi Tienen. Te Landen week men van de oude railway (sic) af, op het nieuwe spoor naar St.-Truiden. Men kon best de nieuwe railway met de oude verwisselen. Zo volmaakt was de afwerking. Iedereen heeft zich er van kunnen vergewissen. Nergens voordien was een spoorweg op de dag van zijn ingebruikneming zo verzorgd ! Overal werd zand gestrooid, geen enkele dwarsligger lag bloot ! De aftakking naar St.-Truiden verlaat Landen met een boog over een dijk, die moest

worden aangelegd wegens het niveauverschil.

Velm was de eerste Limburgse gemeente, waar de openingstrein stopte. Het stationnetje was rijkelijk bevlagd met driekleuren en over het spoor troonde een triomfboog van loof. Aan burgemeester Hoebars van Velm en senator Van Muysen, wiens kasteel daar langs de spoorweg ligt, kwam de eer toe de minister van Openbare Werken Nothomb te verwelkomen te midden van de toegestroomde platelandsbevolking. »

Na de toespraken door de burgemeester en de minister, stapten de heer en mevrouw Van Muysen, burgemeester Hoebars en verscheidene genodigden in de voor hen gereserveerde rijtuigen.

Zo kon de puffende « Belge » zijn eerste tocht op Limburgs grondgebied aanvangen, een triomftocht naar de Trudostad, waar koning Leopold I, talloze genodigden, een opgetogen bevolking en een groot feest hem wachtten.

smeren en dansen met « vive le roi » en 30 amen bier

Het eerste spoorwegstation van St.-Truiden stond dicht bij de Tiense steenweg dan het huidige en was ook veel kleiner.

Een bewaarde ets geeft een duidelijk beeld van de eerste terminus van de lijn Landen - St.-Truiden, die reeds lang verdwenen is doch aan de buurt de naam « Oude Statie » heeft overgeleverd.

De feestelijke versieringen van gebouw en omgeving kwamen tot hun volste recht op deze zonovergoten zondagnamiddag van 6 oktober 1839. Het was bijna vier uur. Koning Leopold I en zijn gevolg, die langs de weg van Tienen naar St.-Truiden waren gekomen, hadden reeds plaats genomen onder het vorstelijk paviljoen langs het spoor. Aan de overkant waren voor de officiële en genodigden twee tenten gebouwd, waarin het wemelde van bourgeoisdames in kleurige toiletten. Daarachter verdrong zich in massa het « vulgum pecus »

De koning was omringd door de ministers van Binnen- en Buitenlandse Zaken, baron de Lamberts de Cortenbacht, gouverneur van Limburg, verscheidene officieren van het koningshuis, militaire bevelhebbers van de provincies Limburg en Luik, alsmede verscheidene hoge functionarissen.

Om vier uur precies stoomde de eerste trein het station binnen met enkele honderden genodigden. De minister van Openbare Werken, generaal Evain, en de hh. Teichmann, Vifquain en Masui, stapten eveneens uit en begaven zich dadelijk naar het koninklijk paviljoen. Gouverneur baron de Lamberts kreeg de gelegenheid de Limburgse provincieraadsleden aan de vorst voor te stellen met hun voorzitter de Pitteurs, die een welkomstrede uitsprak.

In zijn antwoord beloofde de koning alle aandacht voor de Limburgse problemen.

Vervolgens begeleidde een stoet met verscheidene harmonies, boogschutterskorpsen, militaire en burgerlijke autoriteiten de koning van het station naar het stadhuis. In de met boompjes en lampions versierde en bevlagde straten verdrongen zich duizenden kijkers die zich, zoals het toen paste, hees « Vive le Roi ! » schreeuwden. Al de lampjes zouden trouwens dezelfde avond nog worden ontstoken en een tover van dansende vlammetjes op de gevels schilderen, terwijl op de grote markt een reeks multicolore en verlichte zuilen de economische vooruitgang moesten uitbeelden. Een redakteur van « L'Indépendant » beschrijft dit feest als volgt : « Ten stadhuize was de koning de eregast van een banket met 70 genodigden. Hij kwam er om vijf uur aan en werd verwelkomd door zijn disgenoten, onder wie ook Z. Exc. Mgr. Van Bommel, bisschop van Luik. Rechts van de koning zat de heer de Pitteurs, voorzitter van de provincieraad, en links de burgemeester Gilis van St.-Truiden. Tegenover hem hadden de drie aanwezige ministers en de bisschop plaats genomen. Op het einde van het banket vroeg de voorzitter van de provincieraad toelating om een heildronk uit te brengen. Hij kreeg ze.

Hij stond recht en met hem heel de vergadering, en hij riep : « Zijne Majesteit sta ons toe te drinken op zijn gezondheid. Vive le Roi ! » De zaal denderde van de toejuichingen. Ondertussen stond de koning eveneens recht om het woord te nemen, doch het applaus verdubbelde nog. De vorst wachtte even en zei dan : « Ik ben onder de indruk, mijne heren, van uw onthaal. Ik zal hieraan een dierbare herinnering bewaren. » Hierop verliet hij de eetzaal en ging naar het aanzienlijk vertrek om zich even te onderhouden met de ministers, de bisschop van Luik en de burgemeesters van St.-Truiden en Tienen.

Om 8 uur 's avonds deed burgemeester Gilis de koning uitgeleide tot aan zijn rijtuig. Zoals overeengekomen reisde hij zo via de bestaande steenweg naar Tienen, waar de minister van Openbare Werken de koning met een speciale trein zou opwachten.

St.-Truiden telde die dag zoveel bezoekers, dat velen geen logies konden vinden en in hún rijtuig of kar moesten overnachten. Zij die de kant van Tienen-Brussel uitmoesten en vernomen hadden dat een speciale trein in die richting zou vertrekken, verdrongen zich rond het station. De minister van Openbare Werken besloot dan ook zijn trein te verlengen. Toen hij, om 21 uur met zijn heterogene lading te Tienen arriveerde en de situatie aan de vorst uitlegde, stemde deze er onmiddellijk mee in om zijn berline achteraan die trein te laten koppelen. Alle rijtuigen waren verlicht en de wachters langs het spoor waren voorzien van lantaarns. De doortocht door de tunnel (Nvdr die van Roosbeek welke later instortte) was indrukwekkend. De ondergrond scheen wel verlicht. Alles verliep als gesmeerd. De trein kwam om 23 uur te Brussel aan, waar de koning dadelijk naar het kasteel van Laken vertrok. In het geheel verlichte St.-Truiden duurde het bal met zeer geanimeerde dansen van 22 uur tot een stuk in de morgen. Getuigen van die tijd schrijven, dat het die avond snikheet was.

Volgens oude en nog steeds gangbare gewoonten staken ook de ingenieurs en aannemers van die spoorlijn na volbrachte taak flink de benen onder tafel. Met hun zestigen zaten ze in het « Hôtel de l'Europe » aan een « brillant banquet » aan, « qui pouvait rivaliser de splendeur avec celui que la régence offrit au roi » (1).

Ter ere van zijn eerste trein heeft St.-Truiden nog drie dagen gefeest, boog geschoten, zak gelopen mastboom geklommen, concerten georganiseerd en beluisterd en gratis 30 amen bier en 1 642 broden verorberd.

Over de deelname van de Harmonie van Leuven moeten de Truienaren zo opgetogen geweest zijn, dat de gemeenteraad in zitting van 15 november 1839 op voorstel van de heer Delgeur besliste « de faire confectionner une médaille de la valeur d'environ cinquante francs pour offrir aux amateurs d'harmonie de Louvain, qui ont concouru à l'éclat de la fête de l'inauguration du chemin de fer ». (2).

(1) « dat in luister kon wedijveren met het banket dat het regentschap de koning offereerde. »

(2) « een medaille te laten slaan ter waarde van ongeveer vijftig frank om aan de liefhebbers van de Leuvense harmonie aan te bieden die hebben bijgedragen tot de luister van de plechtige ingebruikneming van de spoorweg. »

De vijftiende juni arriveerde Michèle Morgan met de TEE van 20.05 u. te Brussel-Zuid om haar biografie aan de pers voor te stellen.

Voor al onze oudere lezers en lezeressen zullen zich ongetwijfeld deze charmante actrice herinneren, die reeds op achttienjarige leeftijd wereldberoemd werd door haar vertolking in « Quai des Brumes » van Marcel Carné.